

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים סד.

עין משפט נר מצוה

א נמי פ"ה מהל' ספול
המוקדשין הל' טו:
ב ב מיי פ"ה מהל' ק"פ
הלכה טו:
ג א ד שם הלכה יא:
ד ק"ח ד שם הלכה יב:
ה ל"ב ה שם הלכה יג:
ו מ ו שם הלכה יד:
ז ב א ז שם הלכה טו:
ח מ ב ח שם הלכה יא:
ט מ ג ט שם הלכה טו:
מד י שם הלכה יד:

רבינו הגנאל

הכא קמי' המולק עובר
המקטיר את האימורין
אינו עובר. והתם קמי'
המקטיר את האימורין
עובר והמולק אינו עובר
קשיין אהרדי. ופרקינן
שתי הבריות לר"ש חן,
הא דפרטת אמליקה ב"ד
הכי קמי' ר' שמעון במתני'
ושאר כל הובחים ב"ד בין
לשמן ובין שלא לשמן
פטור ור' שמעון פטור
בשאר זבחים כ"ש
אמליקה, והא דמחייבת
אמליקה בחולו של מועד
בדבריה מחייב ר"ש
במשנתו [דנתן] בשאר כל
הזבחים במתני' בין לשמן
ובין שלא לשמן [חייב]
דמליקה כשחיטת חטוב
לה. הקטרת אימורין יש
גנא דיקשי הקטרה
לשחיטת המזבח, ויש גנא
דלא מקיש ותרווייהו
אליבא דר"ש. ואמרינן
מאי טעמא דר' שמעון
בב"ד מחייב השוחט את
הפסח לבדו על החמץ
ופטור השוחט שאר זבחים
על החמץ ב"ד. ובמועד
מחייב השוחט שאר זבחים
על [הפסח] [החמץ] ופטור
השוחט הפסח לשמו.
ופשטיה טעמא דר"ש
משום דמחייב תרי קראי
לא תשחט ולא תזבח,
ובתרווייהו כתב זבחי
שמעי' מתרי זבחי דאינן
זבחי וזכיון דהיה ליה
למכתב זבחים דמשמע
זבחים טובא ופלגינהו
וכתב זבחי זבחי. ש"מ כל
היבא דאיבא זבח הווא
זבח חג הפסח. הבשר
שעובר עליו קרינא ביה
זבחי, אוכל זה חייב ולא
אשאר זבחים, אבל במועד
דליכא זבח חג הפסח
קרינא זבחים וחייב אשאר
זבחים. ודיקנין מוקמינן
השוחט על החמץ
במועד לשם שלמים חייב,
דוקא שעקר שם פסח
השוחט וקרינא שלמים,
מכלל דבשאר ימות השנה
בעי עקירה. ופרקינן
לכורס אימא דל דלא בעי
עקירה ומתני' בן שחוי
בעלוי מטא ממים ודחוי
לפסח שני דסתמיה לשם
שחט בשלש בחות שנאמר
פסח קאי. מתני' הפסח
ושחטו אותו כל קהל עדת
ישראל קהל ועדה וישראל.
הרי ג'.

הא והא רבי שמעון. נראה לר"י דהיה קמיתא ל' לא הוה מצי
לאוקומי כרצון משום דקמי' בה אצל המולק את העוף ב"ד
אינו עובר בזול כלום אמאי נקט עוף אי לאו דאתא למידק דווקא ב"ד
אצל בחול המועד אפילו צעוף נמי מייחייב ויינינו כר' שמעון וצקונטרס
פ"י לעיל ט"ט אחר אמאי נקט עוף:
ואיבא דלא מקיש חלז לזבח
וגיה דלא מקיש להקטרה
לענין הכי מקיש דלא אמרינן אפילו
אחד צפוף העולם דסגרא הוה
לאקושי להכי: **מעמא שרא** דשמו
הא כתמא פטור ש"מ בו'. וזת גירסת
רש"י ואין נראה לר"ת דהא איכא
למידק מרישא אפיכא 3 וגריס ר"ת פסח
לשמו אמאי פטור שלמים לשם פסח
קשטט ש"מ צעי עקירה פירוש דלי'
לא צעי עקירה אפילו שחט לשמו כשר
שלמים לשם פסח כשר דהא מכשיר
לעיל ר' יהושע שוחט אחרים לשמו:
קראו את ההלל. פ"י לויס דמניא
דמסופתא ישראל שוחטין

את פסחיהו ולויס קוראים את ההלל
קשה לר"י דלמניין צ"י אין נערכין
צערין (י"א). וצכילד מצרכין (ברכות
ל"ה. וס"ה) אין אומרים שירה אלא על
היין והכל חזינן דליכא שירה בלא
נכסין וכן היו (8) מקדשין העזרות צ"י
תודות וצכיר ואומר ר"י דה"פ אין
אומרים שירה בשעת הקרבת קרבן
אלא על היין דמשמח אלהים ואנשים
דריש ליה ועיקר שמה ושמה היינו
בשעת אכילה ודומיא דהכי נמי לגובה
בשעת הקרבת קרבן קאמר דאין אומר
שירה אלא על היין אצל שלל בשעת
הקרבה היו אומרים שירה שלל על
היין צכמה דוכתי:

אמאי
דלתות העזרה יתקעו הריעו ותקעו י"הכהנים עומדים שורות ובידיהם
בזיכי כסף ובזיכי זהב שורה שכולה כסף כסף ויורה שכולה זהב זהב לא
היו מעורבין ולא היו לבזיכין שוליים שמא יניחום ויקרש הדם 3 ישחט ישראל
וקבל הכהן נתנו לחבירו וחבירו לחבירו ומקבל את המלא ומחזיר את
הריקן כהן הקרוב אצל המזבח וזרקו וזיקה אחת כנגד היסוד ויצתה כת
ראשונה ונכנסה כת שניה ויצתה שניה נכנסה שלישית כמעשה הראשונה
כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו שלשו
אע"פ שלא שלשו מימיהם ר' יהודה אומר 4 מימיהם של כת שלישית לא הגיעו
לאהבתי כי ישמעו ה' מפני שעמה מועטין 5 כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת
אלא שהכהנים מדיחים את העזרה שלא ברצון חכמים ר' יהודה אומר 6 כום
היה ממלא מדם התערובת ורקו וזיקה אחת על גבי המזבח ולא הודו לו חכמים
כיצד תולין ומפשיטין אונקלויות של ברזל היו קבועים בכתלים ובעמודים
שבחן תולין ומפשיטין כל מי שאין לו מקום לתלות ולהפשיט 7 מקלות דקים
וחלקים היו שם מניח על כתפו ועל כתף חבירו ותולה ומפשיט ר"א אומר 8 ד'
שחל

לישב על הקרקע: **שמה יניחום**. כהנים על גבי קרקע עד שיקבלו דם אחר מחמת שהן מרזיין וישכחום ויקרש הדם ולא יהא רחוי לזרוק:
שחט ישראל אם ירצה שהשמיטה כשירה צורים בכל הקרבות: וקיצל כפן. הדם צפון מלאוה העלה: **נוטנו לחציו**. שהרי צשורה הן
עומדים עד המזבח: **מקבל את המלא**. מיד הנותנו לו ומחזיר את הריקן שחזר אליו מיד כהן הזורק: וזיקה אחת. צפון עצמו זורק ולא
מתנה באצבע שאין לך קרבן טעון אצבע אלא חטאת לבדה כדכתיב [ויקרא 7] באצבעו: **כנגד היסוד**. צרוחות שבמוצח שהיה יסוד תחתיו חורק לזקופתו
של מוצח והוא נוכל ליסוד. ולפי שאין היסוד מקיף את המוצח אלא את הצפון ואת המעבר צדמתן צמכת מדות (פ"ג משנה א) לכך הורכב לומר
כנגד היסוד: **כל כשחט אמרו**. קראו אם ההלל לכל כמות קאי: אם גמרו שנו. כשהיו מתחילין לשחוט
מתחילין לקרות ואם רבו הפסחים ומשך זמן שחיתתן עד שגמרו ועדיין רבים שוחטין חורטין וקורין שניה: **ואם שנו**. ועדיין לא גמרה שחיתת פסחי
אותה הכת שילשו וכן השניה וכן השלישית ואע"פ שלא אירע מעולם ששילשו לפי שהיו שם כהנים מרזיין ומהירין צמלכתן: **לא הגיעו לאהבתי**.
אפילו פעם ראשון: **אלא שהכהנים מדיחין העזרה**. שאמת המים מהלכת צשורה וכשהן רוצין להדיח העזרה פוקקין את נקב יציאתה והמים
פושטין והולכין על גדוניה ומדיחין את כל העזרה שרצה של שיש היתה כולה ואחר כך פותחין הנקב והמים יוראים וצערד הפסח מתוך
הדממים מרזבים היו מדיחין אותה והכהנים היו מדיחין אותה בשבת שלל צרצון חכמים: **מדם הפערובת**. המוטל על הרצפה וטעמא
מפרש צגמרא [ס"ה]: **אונקלויות**. מסמרים שראשיהן כפופין למעלה. קרוק"ש צלע"י: **צעמוין**. אלו עמודין קטנים הרבה וקרויין נססין כדאמרינן
צמס' תמיד (פ"ג משנה ה) דמתן צית המטבחים היה לצפוניו של מוצח ועליו שמונה עמודין וקרויין נססין וקוריות של ארו על גביהן ואונקלויות
של ברזל היו קבועין בהן וג' סדרים שבהן מולין ומפשיטין וקבועין צשורה צמקום צית המטבחים: **חלנין**. מחולקין. מפוללות קליפתן:
שחל

קשיא מליקה אמליקה. דס"ד צארצעה עשר קאמר וקמי' דעבר
אמליקה דומיא דשאר קרבות ועוד דקא חשיב ליה כשמיטה: ה"ג
ולטעמי' טיקאי לך הוה גופא דקמי' רישא לא אמרו אלא פסח צלבד.
אבל אשאר קרבות הן מחייב והדר תני אחד המולק ואחד המזה:
אלא הוה וסא. תרווייהו לך מנתינתא
רבי שמעון דמתני' דפטור אשאר
קרבות צארצעה עשר ומחייב עלייהו
צמועד: **מליקה אמליקה** לא קשיא.
קמייתא דפטור צארצעה עשר קאי
דמתני' בה דהדיא ונתנא עוף והוה הדין
דשאר זבחים אלא משום דאורחיה
לעכוזיה צו ציוס אחר התמיד נקט
ליה ורישא דמתניתא צמתייתא דקמי'
נמי לא אמרו אלא פסח צלבד רבי
שמעון אמרה ואצרצעה עשר קאי
ואחד השוחט כו' דסיפא צחולו של
מועד קאמר ואשמעינן חיוצא לזורק
ולמולק כשוחט דלא תימנא שמיטה
דווקא: **סנאי היא**. הני תרתי סממי
תנאי היא ואלניצא דרבי שמעון מר
מקיש הקטרה לעבודת הדס האריל
וישנו בהלנת אימורין ומר לית ליה
הא היקישא דשמיטה קאמר רחמנא
וזיקה דמתצריצא בהדיא מדס זבחי
אצל הקטרה לא: **זבחי זבחי פרי**
וימני. תרי קראי כמיבי שקיל י' דחד
מנייהו ושדי אצדך וקרי ציה זכח
דהיינו פסח וקרי ציה זכחי לשאר
זבחים: **ואמאי פלגינהו רחמנא**. ואלא
כמב זבחי צמד קרא והכל צממע
צין צפסח צין צשאר זבחים: **לומר**
לך צומן דאיכא זכח. דהיינו פסח
צארצעה עשר לא מחייב אשאר
זבחים: **הא סתמא פטור**. מלא משחט
דאמרינן כל כמה דלא עקר שם פסח
מנייה הוה פסח ושחטו צשאר ימות
השנה ופסול ושמטה צשאר ראייה
היא: **צעי עקירה**. ולא אמרינן
סתמיה שלמים הוה ולשון צעיא הוה
כלומר פשטינן לה מהכל או לא: **מפי**
הצורה. כולם הודו צדכר זה לאוקומי
מתני' דמשמע דצעי למעקר שם פסח
מנייה כגון שהיו צלשו טמאין צארצעה
עשר דסתמיה לא פסח שני קאי
מש"ה צעי עקירה: **מתני' הפסח**
נשחט צשנא יסות. פסחי צבור
צין שהצבור מועטין ויכולין לישחט
כולן צבת אחת מוצא ליתחל לשלש
כיתות זו אחר זו: **צויקי וזכ וצויקי**
כסף. כפות גדולות לקבל צהן הדם:
שכונה כסף כו'. צגמ"ו מפרש טעמא:
ולא היו לצויקין שוליים. רחצין מלמטה
אלא חדין תחתיהם כדי שלא יוכלו

לישב על הקרקע: **שמה יניחום**. כהנים על גבי קרקע עד שיקבלו דם אחר מחמת שהן מרזיין וישכחום ויקרש הדם ולא יהא רחוי לזרוק:
שחט ישראל אם ירצה שהשמיטה כשירה צורים בכל הקרבות: וקיצל כפן. הדם צפון מלאוה העלה: **נוטנו לחציו**. שהרי צשורה הן
עומדים עד המזבח: **מקבל את המלא**. מיד הנותנו לו ומחזיר את הריקן שחזר אליו מיד כהן הזורק: וזיקה אחת. צפון עצמו זורק ולא
מתנה באצבע שאין לך קרבן טעון אצבע אלא חטאת לבדה כדכתיב [ויקרא 7] באצבעו: **כנגד היסוד**. צרוחות שבמוצח שהיה יסוד תחתיו חורק לזקופתו
של מוצח והוא נוכל ליסוד. ולפי שאין היסוד מקיף את המוצח אלא את הצפון ואת המעבר צדמתן צמכת מדות (פ"ג משנה א) לכך הורכב לומר
כנגד היסוד: **כל כשחט אמרו**. קראו אם ההלל לכל כמות קאי: אם גמרו שנו. כשהיו מתחילין לשחוט
מתחילין לקרות ואם רבו הפסחים ומשך זמן שחיתתן עד שגמרו ועדיין רבים שוחטין חורטין וקורין שניה: **ואם שנו**. ועדיין לא גמרה שחיתת פסחי
אותה הכת שילשו וכן השניה וכן השלישית ואע"פ שלא אירע מעולם ששילשו לפי שהיו שם כהנים מרזיין ומהירין צמלכתן: **לא הגיעו לאהבתי**.
אפילו פעם ראשון: **אלא שהכהנים מדיחין העזרה**. שאמת המים מהלכת צשורה וכשהן רוצין להדיח העזרה פוקקין את נקב יציאתה והמים
פושטין והולכין על גדוניה ומדיחין את כל העזרה שרצה של שיש היתה כולה ואחר כך פותחין הנקב והמים יוראים וצערד הפסח מתוך
הדממים מרזבים היו מדיחין אותה והכהנים היו מדיחין אותה בשבת שלל צרצון חכמים: **מדם הפערובת**. המוטל על הרצפה וטעמא
מפרש צגמרא [ס"ה]: **אונקלויות**. מסמרים שראשיהן כפופין למעלה. קרוק"ש צלע"י: **צעמוין**. אלו עמודין קטנים הרבה וקרויין נססין כדאמרינן
צמס' תמיד (פ"ג משנה ה) דמתן צית המטבחים היה לצפוניו של מוצח ועליו שמונה עמודין וקרויין נססין וקוריות של ארו על גביהן ואונקלויות
של ברזל היו קבועין בהן וג' סדרים שבהן מולין ומפשיטין וקבועין צשורה צמקום צית המטבחים: **חלנין**. מחולקין. מפוללות קליפתן:
שחל

לענין רש"י

מוסף רש"י

פסח בשאר ימות
השנה שלמים הרי.
דנפאן לן מוחמת פסח
לה' אלהיך אמן ונקר
דמותר פסח קרב שלמים
(חולין 7). שמעת מינה.
מדקרי ליה זבח פסח,
פסח בשאר ימות
השנה בעי עקירה.
למעקר שם פסח מנייה
וכל כמה דלא עקר פסח
הוה וכי שחט ליה שלל
צומנו הוה פסח פסול
(שם). בורקה. טעמא
זו שאלי משגי' מפי
הבורה. ואמרו לעולם לא
צעי עקירה, והאי דמשמע
דצעי עקירה כגון שהיו
בעליהם. צפסח ראשון
טמא ממים ופסח ז' אפסח ז'
לא נדהח מחמת אצד
אלא מחמת צעלס שחטו
מחמת טומאה לפסח שני
והאי פסח חוי לקרב צאיר
הלך צעי עקירה (שם).
שחט ישראל וקבל
הכהן. קן היה דרזן
לעשות זבחים (ד). קראו
את ההלל. כל כח קוראה
את ההלל ג' פסחים
שהיו פסחיהם מרזיין ולא
טעוין הלל צשחיתום ולא
היו מספיקין לשחוט פסחם
כל כח עד שקראוהו
שלל פסחים. ואע"פ דמתן
אע"פ שלל שלש מרזיין.
היינו לא גמרו פעם
שלישית טלה, אבל מנייה
אין כח שלל איהו גומרתו
שני פעמים ומתחלת צו
פעם שלישית (סוכה ד).
מפני שעמה מרעטין.
צשחטו חטות הראשונות
מתמלה העזרה לכל כח
ושחטו כח שלישית צממ
ולא היה שחיתת פסחיהן
מארכת צדי קריאת שלל
הללות (שם).

מוסף תוספות

א. דמחייב ליה למקטיר.
חוס' שאנן. ב. דקמי'
לשמו פטור הא סתמא
חייב אלמא לא בעי עקירה
אלא מדיקא ליכא
למשמע מינה. ג. ג. ג.
פירוש אין אומרים שירה
על שום אכילת מזבח כגון
זריקת דמים וניחור המים.
חוס' צכסות לה.